

STRASAK-rapporten

Anmeldt kriminalitet og politiets straffesaksbehandling

Første og andre tertial 2021

30.09.2021

INNHold

1.	INNLEDNING	3
1.1	Registrert og uregistrert kriminalitet	3
1.2	Betydningen av Covid-19	4
2.	SAMMENDRAG	4
3.	ANTALL ANMELDELSER	6
3.1	Utviklingen innen ulike kriminalitetstyper	6
3.2	Forholdsmessig fordeling av kriminalitetstyper	7
4.	POLITIETS STRAFFESAKSBEHANDLING	8
4.1	Påtaleavgjørelser	8
4.2	Oppklaringsprosent	9
4.3	Saksbehandlingstid	10
4.4	Saker med krav til særskilt saksbehandlingstid	11
4.5	Tilrettelagte avhør	13
5.	UTVIKLINGEN INNEN ULIKE KRIMINALITETSTYPER	13
5.1	Vinningslovbrudd	13
5.2	Trafikklovbrudd	14
5.3	Voldslovbrudd	14
5.4	Narkotikalovbrudd	15
5.5	Seksuallovbrudd	15
5.6	Økonomilovbrudd	16
6.	SAKER UNDER ARBEID – HERUNDER RESTANSER	16
6.1	Ikke påtaleavgjorte saker	17
6.2	Påtaleavgjorte, men ikke rettskraftige saker	18
7.	INNDRAGNING	19
	VEDLEGG 1 DATAGRUNNLAG	21
	VEDLEGG 2 LOVBRUDDSKATEGORIER	22

1. Innledning

Politiet skal gjennom forebyggende, håndhevende og hjelpende virksomhet være ledd i samfunnets samlede innsats for å fremme og befeste borgernes rettssikkerhet, trygghet og alminnelige velferd for øvrig, jf. politiloven § 1.

I kriminalitetsbekjempelsen følges to hovedstrategier:

- forebyggende tiltak for å hindre kriminalitet
- straffesaksbehandling

En grunnleggende forutsetning for at straffesaksbehandlingen skal bidra til redusert kriminalitet er at forhold blir avdekket og oppklart¹, slik at gjerningspersonene kan straffefølges og ilegges adekvate reaksjoner. Straffesaksbehandlingen må videre være troverdig og inngi tillit i samfunnet.

I denne rapporten presenteres hovedtrekkene i den registrerte kriminaliteten og politiets straffesaksbehandling i første og andre tertial 2021 (heretter benevnt per andre tertial 2021), og utviklingen i samme periode i de siste fem årene. Der hvor det presenteres endring for 2017-21 er dette sammenlikning av status pr. T2 2017 mot status pr. T2 2021. Blant annet gis det en oversikt over anmeldte lovbrudd og hovedresultater for politiets straffesaksbehandling.

Datagrunnlaget er hentet fra politiets arbeidsregister på straffesaksområdet (STRASAK). Hvis ikke annet er oppgitt, er tallmaterialet hentet ut per 1. september hvert enkelt år. En nærmere beskrivelse av datagrunnlaget er gitt i vedlegg 1. Det er Statistisk sentralbyrå som publiserer den offisielle kriminalitetsstatistikken, etter en kvalitetssikring og bearbeiding av blant annet dataene fra STRASAK.

1.1 Registrert og uregistrert kriminalitet

STRASAK omfatter forhold som enten blir anmeldt til politiet eller som politiet selv anmelder, derav uttrykker registrerte kriminalitet, eller registrerte anmeldelser. Det vil være et stort omfang lovbrudd som av ulike årsaker ikke blir meldt til eller avdekket av politiet og dermed ikke registrert, såkalt mørketall. I politiets innbyggerundersøkelse for 2019 ble de som hadde vært utsatt for kriminalitet det siste året spurt om de hadde anmeldt hendelsen eller planla å gjøre det². Avhengig av hvilket lovbrudd de hadde opplevd, svarte mellom 18 og 75 prosent at de hadde eller planla å anmelde hendelsen.

Ulike faktorer påvirker kriminalitetsutviklingen. Noe kan være en følge av målrettede forebyggende tiltak, mens teknologisk utvikling, endrede forsikringsvilkår, bøtesatser og oppdagelsesrisiko er andre forhold som kan ha betydning for om lovbrudd blir begått og om den fornærmede anmelder forholdet.

---

¹ Det er ikke bare saker som får en positiv påtaleavgjørelse (siktelse med forslag tilståelsesdom, tiltale, forelegg, overføring til konfliktråd eller påtaleunntatelse) som regnes som oppklarte, men også en del avgjørelser som innebærer at den strafferettslige forfølgning henlegges. I tillegg er det flere avgjørelseskoder i Strasad som holdes utenfor ved beregning av oppklaringsprosenten. Eksempler er henleggelse begrunnet i at det ikke er rimelig grunn til å undersøke om det foreligger straffbart forhold, henleggelse fordi anmeldelsen vurderes å være åpenbart grunnløs og henleggelse fordi det anmeldte forhold er vurdert ikke å være straffbart (ikke rammes av noen straffebestemmelse).

² Kantar TNS, 2020, Politiets innbyggerundersøkelse 2019

Innen enkelte saksområder vil antall anmeldelser i stor grad avhenge av politiets og andre kontrolletaters innsats og prioritering. Dette vil særlig gjøre seg gjeldende innen arbeidslivskriminalitet, trafikklovbrudd og narkotikalovbrudd, men også innen kriminalitet som rammer særlige sårbare grupper, slik menneskehandel er eksempel på.

1.2 Betydningen av Covid-19

Årene 2020 og 2021 har vært preget av nedstengning og andre tiltak igangsatt i forbindelse med Covid-19-pandemien. Dette preger også i noen grad kriminalitetsbildet og politiets straffesaksbehandling. I tidligere rapporter er det forsøkt å belyse hvordan dette har slått ut gjennom en egen statistikk for perioder med nedstengning. Dette er ikke videreført i denne rapporten, men kommenteres der vi mener å se en sammenheng mellom kriminalitetsutviklingen og covid-tiltak.

2. Sammendrag

I STRASAK-rapporten presenteres utviklingen i antall anmeldelser og politiets straffesaksbehandling.

Nedgang i antall anmeldte lovbrudd

Ved avslutningen av andre tertial i år var det anmeldt 182 076 lovbrudd. Tallet på anmeldelser er dermed gått ytterligere ned, med 7,9 prosent sammenlignet med samme tidspunkt i fjor og med hele 14,1 prosent sammenlignet med 2017. Det er særlig narkotika- og vinningskriminalitet som viser nedgang, på henholdsvis 24,6 og 12,4 prosent fra i fjor til i år. Seksuallovbrudd har derimot vist sterk økning siste år, på hele 29,8 prosent.

Færre påtaleavgjorte saker

Antallet påtaleavgjørelser ble betydelig redusert fra 2020 til 2021, etter å ha ligget på et stabilt nivå årene før. Nedgangen siste år gjelder i særlig grad narkotika og vold. For disse to kriminalitetstypene er antallet påtaleavgjørelser redusert med 23 og 19,2 prosent. Nedgangen i påtaleavgjørelser henger naturlig sammen med nedgangen i tallet på anmeldelser over tid.

Tabell 2.1 Hovedtall, per andre tertial 2017-2021

Kriminalitetstype	2021	Anmeldelser			Påtaleavgjorte saker				
		Prosent endring 2020-21	Prosent endring 2017-21	Andel	2021	Prosent endring 2020/21	Prosent endring 2017-21	Andel påtaleavgjorte forhold	Oppklaringsprosent
Vinning	53 575	-12,4 %	-20,8 %	29 %	53 674	-14,8 %	-19,7 %	29 %	22 %
Trafikk	34 867	-5,7 %	-5,2 %	19 %	34 081	-7,7 %	-5,3 %	19 %	85 %
Annen	25 206	1,1 %	-0,6 %	14 %	24 738	-5,8 %	1,0 %	14 %	64 %
Vold	18 618	-9,2 %	-12,9 %	10 %	18 326	-19,2 %	-7,2 %	10 %	54 %
Økonomi	15 575	-0,6 %	-11,3 %	9 %	16 094	-4,2 %	-2,7 %	9 %	36 %
Narkotika	13 576	-24,6 %	-44,5 %	7 %	15 503	-23,0 %	-37,7 %	8 %	71 %
Skadeverk	12 895	-9,1 %	11,4 %	7 %	12 772	-10,3 %	13,3 %	7 %	18 %
Seksuallovbrudd	5 446	29,8 %	5,7 %	3 %	5 174	9,0 %	6,9 %	3 %	59 %
Miljø	1 776	15,9 %	22,8 %	1 %	1 735	18,0 %	20,5 %	1 %	62 %
Arbeidsmiljø	542	11,1 %	2,3 %	0 %	522	-0,4 %	-2,2 %	0 %	61 %
Totalsum	182 076	-7,9 %	-14,1 %	100 %	182 619	-11,7 %	-11,6 %	100 %	50 %

Kilde: JUS065, JUS309

** I kriminalitetstypen annen inngår blant annet særlovgivning, hensynsløs atferd, unnlatt å etterkomme pålegg (politiloven § 5), ordensforstyrrelser, brudd på kontaktforbud og ulovlig bevæpning på offentlig sted.

Halvparten av straffesakene er oppklart

Oppklaringsprosenten var per andre tertial i år 50, hvilket er nærmest identisk med 2020, men under årene 2017-2019. I 2017 var oppklaringsprosenten 53. Det er imidlertid store naturlige variasjoner. Trafikk og narkotikalovbrudd har oppklaringsprosent på 85 og 71, mens skadeverk og vinning har henholdsvis 18 og 22. En nedgang i tallet narkotikalovbrudd vil ha stor betydning for oppklaringsprosenten.

Kortere saksbehandlingstid

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for alle lovbrudd var 68 dager per andre tertial i år. Det er den korteste saksbehandlingstiden som er registrert i femårsperioden. Saksbehandlingstiden er redusert med seks dager fra 2020 til 2021.

For de oppklarte sakene har saksbehandlingstiden holdt seg relativt stabil. Den er 97 dager per andre tertial i år og dermed redusert med 5 dager siden i fjor.

Saker med særskilt saksbehandlingsfrist

Lovbrudd med særskilt saksbehandlingsfrist (visse voldssaker, voldtektssaker og lovbrudd der gjerningsperson er under 18 år) viser alle et noe bedre resultat i 2021 enn i 2020.

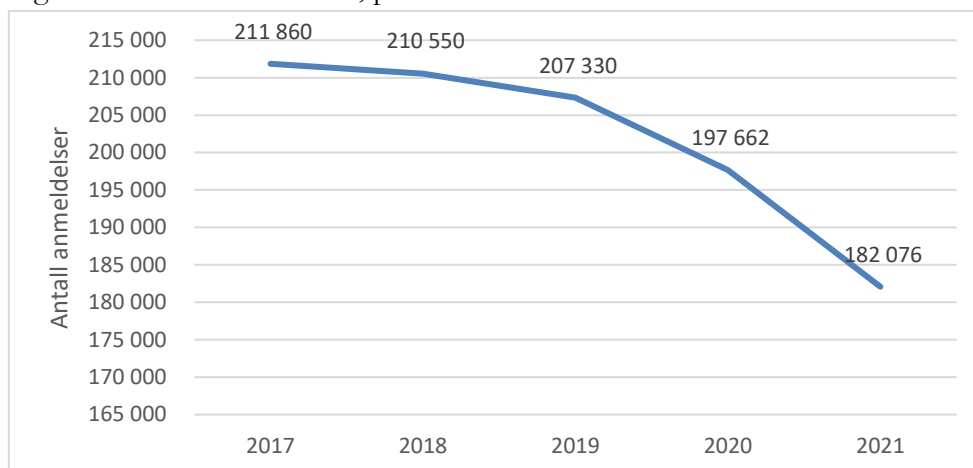
Nedgang i tallet på saker under arbeid og restanser

Ved avslutningen av andre tertial hadde politiet nær 118 000 saker under arbeid, Det er en betydelig nedgang fra året før. Nedgangen siste år gjelder i all hovedsak saker som er påtaleavgjort, men ikke rettskraftig. Disse gikk ned med 18,8 prosent.

3. Antall anmeldelser

Per andre tertial 2021 ble det anmeldt 182 076 lovbrudd. Tallet på anmeldelser er dermed gått ytterligere ned, med 7,9 prosent sammenlignet med 2020, og med hele 14,1 prosent sammenlignet med 2017. Pandemien har gitt færre anmeldelser i år enn på samme tid i fjor. Frem til pandemien inntraff i 2020 ble det registrert flere anmeldelser enn i 2019, noe som virker inn når årets to første tertial sammenliknes med fjoråret.

Figur 3.1 Antall anmeldelser, per andre tertial 2017–21

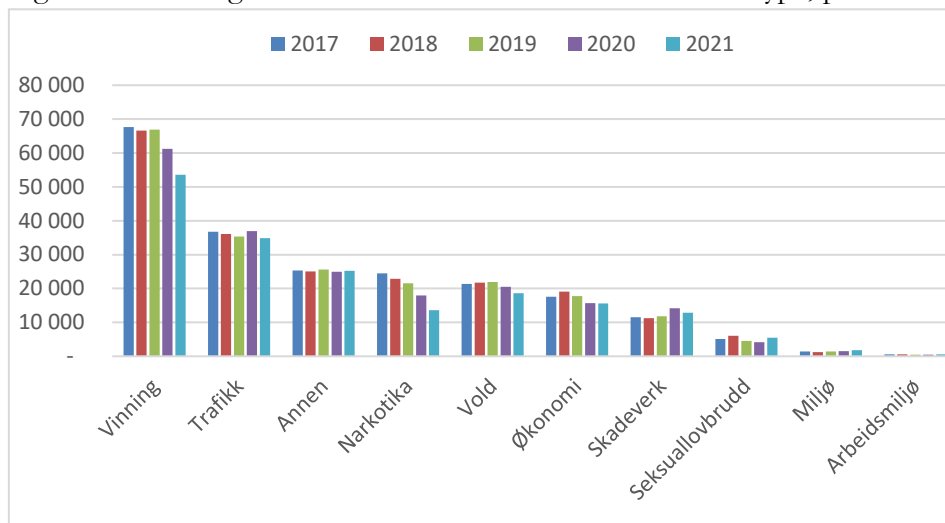
Kilde: JUS065

3.1 Utviklingen innen ulike kriminalitetstyper

Som det vises til i tabellen under ble antall anmeldelser årets åtte første måneder redusert med 7,9 prosent i forhold til 2020. Utviklingen varierer likevel mellom de ulike kriminalitetstypene. Kriminalitetstypene vinning, trafikk, vold, økonomi, narkotika, skadeverk er redusert fra 2020 til 2021, med mellom 0,6 (økonomi) og 24,6 prosent (narkotika). Reduksjonen i antall narkotikasaker skyldes at politiet over år har gitt lavere prioritet til de mindre alvorlige narkotikasakene. I tillegg har det under pandemien vært færre mennesker i det offentlige rom. Dette har også gitt færre registrerte vinningslovbrudd.

Kriminalitetstypene seksuallovbrudd, miljø og arbeidsmiljø viser derimot økning, både fra 2020 til 2021 og fra 2017-2021. Antallet seksuallovbrudd økte med hele 29,8 prosent fra 2020 til 2021, mens miljø- og arbeidsmiljølovbrudd økte med henholdsvis 15,9 og 11,1 prosent. Økningen i antall seksuallovbrudd sammenliknet med andre tertial 2020 må ses i sammenheng med at det var en reduksjon i antall seksuallovbrudd i fjor, samt at politidistriktene i 2021 har registrert flere saker som gjelder seksuallovbrudd overfor barn enn foregående år.

Figur 3.2 Utviklingen i anmeldte lovbrudd etter kriminalitetstype, per andre tertial 2017–21

Kilde: JUS065

Tabell 3.1 Antall anmeldte lovbrudd etter kriminalitetstype, per andre tertial 2017–21

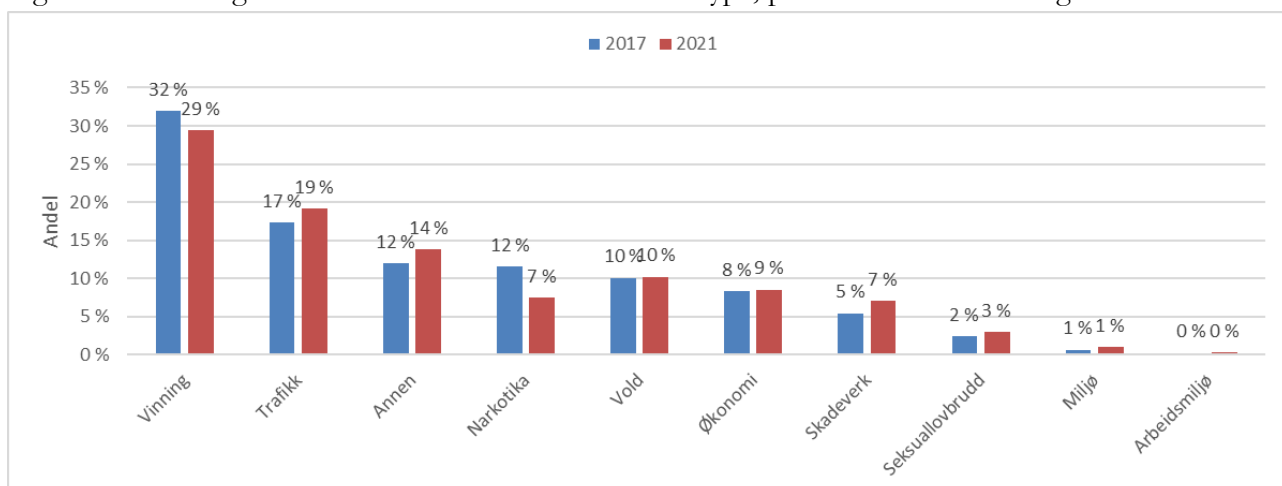
	2017	2018	2019	2020	2021	Prosentvis endring 2020-21	Prosentvis endring 2017-21
Vinning	67 607	66 580	66 936	61 187	53 575	-12,4 %	-20,8 %
Trafikk	36 782	36 080	35 380	36 964	34 867	-5,7 %	-5,2 %
Annen	25 360	25 086	25 624	24 935	25 206	1,1 %	-0,6 %
Narkotika	24 473	22 865	21 519	17 996	13 576	-24,6 %	-44,5 %
Vold	21 371	21 754	21 882	20 496	18 618	-9,2 %	-12,9 %
Økonomi	17 559	19 049	17 781	15 674	15 575	-0,6 %	-11,3 %
Skadeverk	11 580	11 239	11 804	14 192	12 895	-9,1 %	11,4 %
Seksuallovbrudd	5 152	6 056	4 511	4 197	5 446	29,8 %	5,7 %
Miljø	1 446	1 270	1 397	1 533	1 776	15,9 %	22,8 %
Arbeidsmiljø	530	571	496	488	542	11,1 %	2,3 %
Totalsum	211 860	210 550	207 330	197 662	182 076	-7,9 %	-14,1 %

Kilde: JUS065

3.2 Forholdsmessig fordeling av kriminalitetstyper

Sammenlignes kriminalitetsbildet per andre tertial 2021 med samme periode i 2017 er andelen vinning og narkotikalovbrudd blitt redusert, samtidig som kriminalitetstypene trafikk, annen, økonomi, skadeverk, seksuallovbrudd, vold har økte andeler.

Figur 3.3 Fordeling av anmeldte saker etter kriminalitetstype, per andre tertial 2017 og 2021

Kilde: JUS065

4. Politiets straffesaksbehandling

Per andre tertial 2021 er det totalt påtaleavgjort 182 619 saker, hvorav 84 898 er å anse som oppklart.

Tabell 4.1 Antall påtaleavgjørelser, per andre tertial 2017-21

	2017	2018	2019	2020	2021	Prosent endring 2020-21	Prosent endring 2017-21
Påtaleavgjorte lovbrudd	206 615	208 101	210 976	206 747	182 619	-11,7 %	-11,6 %
Påtaleavgjorte lovbrudd som er oppklart	102 357	101 324	100 151	96 610	84 898	-12,1 %	-17,1 %

Kilde: JUS309

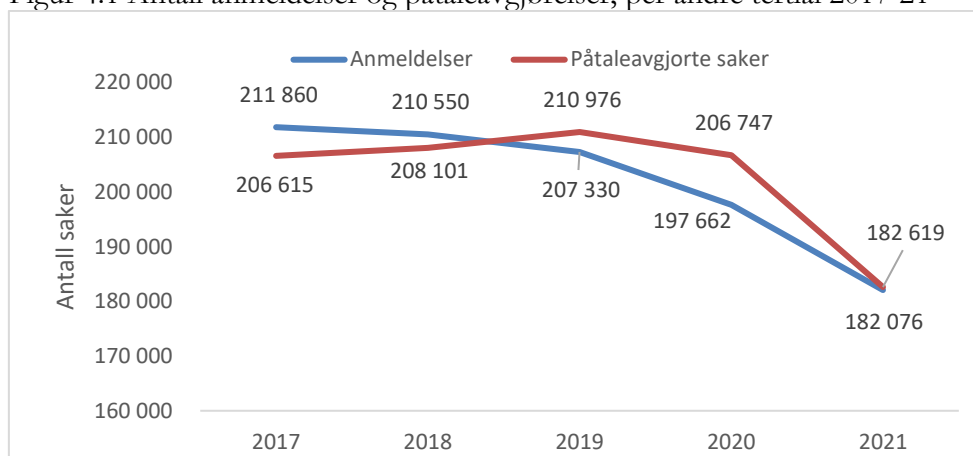
4.1 Påtaleavgjørelser

Antall påtaleavgjørelser per andre tertial er redusert betydelig fra 2020 til 2021, med 11,7 prosent, og tilsvarende om man sammenligner med 2017 (11,6 prosent). Når man ser på perioden som sammenlignes fremgår at antallet saker økte fra 2017 til 2019, men ble etterfulgt av reduksjon i andre tertial i 2020 og ytterligere i 2021.

Samtidig er det, som vist i tabell 3.1, registrert færre anmeldelser fra år til år. Dette medfører færre saker å påtaleavgjøre. Antall påtaleavgjorte saker per år avhenger i stor grad av hvor mange saker som blir anmeldt det enkelte år. I tillegg har det under pandemien blitt registrert færre "mengdesaker" som raskt lar seg avgjøre. Slik figuren under viser er tallet på anmeldelser og påtaleavgjørelser nær det samme andre tertial i år. En høy produksjon av påtaleavgjørelser er viktig for å hindre eller bygge ned restanser. Det påpekes at det nødvendigvis ikke er de samme sakene som er anmeldt i et år som blir påtaleavgjort samme år, da saksbehandlingstid fører til at en rekke saker blir påtaleavgjort i et senere år enn de er anmeldt.

Figur 4.1 Antall anmeldelser og påtaleavgjørelser, per andre tertial 2017-21

Kilde: JUS065

Per andre tertial var det, som vist i tabell 3.1, anmeldt flest forhold innen kriminalitetstypene vinning, trafikk og annen, tilsvarende ser vi når det gjelder påtaleavgjørelser innen disse kriminalitetstypene.

Tabell 4.2 Antall påtaleavgjørelser fordelt på kriminalitetstype, per andre tertial 2017–21

Krimtype	2017	2018	2019	2020	2021	Prosent endring 2020/21	Prosent endring 2017-21	Andel påtaleavgjorte forhold
Vinning	66 883	66 930	67 256	62 976	53 674	-14,8 %	-19,7 %	29 %
Trafikk	35 975	35 265	35 103	36 924	34 081	-7,7 %	-5,3 %	19 %
Annen	24 502	24 468	26 033	26 262	24 738	-5,8 %	1,0 %	14 %
Vold	19 753	21 017	22 419	22 670	18 326	-19,2 %	-7,2 %	10 %
Økonomi	16 539	18 159	17 966	16 805	16 094	-4,2 %	-2,7 %	9 %
Narkotika	24 875	23 399	22 785	20 134	15 503	-23,0 %	-37,7 %	8 %
Skadeverk	11 276	11 232	11 973	14 237	12 772	-10,3 %	13,3 %	7 %
Seksuallovbrudd	4 838	5 895	5 618	4 745	5 174	9,0 %	6,9 %	3 %
Miljø	1 440	1 182	1 217	1 470	1 735	18,0 %	20,5 %	1 %
Arbeidsmiljø	534	554	606	524	522	-0,4 %	-2,2 %	0 %
Totalsum	206 615	208 101	210 976	206 747	182 619	-11,7 %	-11,6 %	100 %

Kilde: JUS309

4.2 Oppklaringsprosent

Av de totalt 182 619 lovbruddene som var påtaleavgjort per andre tertial 2021 regnes 84 898 som oppklart. Antallet oppklarte saker ble dermed redusert med 12,1 prosent i forhold til samme periode i 2020. I og med at både de påtaleavgjorte og de oppklarte sakene ble redusert siste år påvirkes ikke nødvendigvis oppklaringsprosenten.

Tabell 4.3 Antall oppklarte saker fordelt på kriminalitetstype, per andre tertial 2017–21

Krimtype	2017	2018	2019	2020	2021	Prosent endring 2020-21	Prosent endring 2017-21
Trafikk	29 971	29 460	29 207	30 791	28 594	-7,1 %	-4,6 %
Annen	16 600	16 180	16 232	15 477	13 609	-12,1 %	-18,0 %
Vinning	14 869	14 079	13 551	12 749	11 415	-10,5 %	-23,2 %
Narkotika	20 083	18 724	17 813	14 858	10 896	-26,7 %	-45,7 %
Vold	10 382	11 539	11 865	11 718	9 250	-21,1 %	-10,9 %
Økonomi	4 150	4 338	4 724	5 009	4 949	-1,2 %	19,3 %
Seksuallovbrudd	2 916	3 809	3 471	2 545	2 891	13,6 %	-0,9 %
Skadeverk	2 317	2 332	2 406	2 448	2 145	-12,4 %	-7,4 %
Miljø	852	678	666	857	1 011	18,0 %	18,7 %
Arbeidsmiljø	217	185	216	158	138	-12,7 %	-36,4 %
Totalsum	102 357	101 324	100 151	96 610	84 898	-12,1 %	-17,1 %

Kilde: JUS309

Oppklaringsprosenten var 50 prosent per andre tertial 2021 og er nær identisk med andre tertial i fjor (0,1 prosentpoeng høyere i 2020), sammenlignet med 2017 er oppklaringsprosenten redusert med 3,4 prosentpoeng.

Oppklaringsprosenten for den totale saksporføljen påvirkes av saksporføljes sammensetning, da bevissituasjon og muligheten for oppklaring ofte er ulike for de ulike kriminalitetstypene. Samtidig vil ressursinnsats i straffesaksarbeidet generelt og innen de ulike saksområdene være av stor betydning for å kunne etterforske og oppklare sakene.

Vinningslovbrudd utgjør fra år til år den største andelen av de påtaleavgjorte sakene og påvirker i stor grad den samlede oppklaringsprosenten. Det samme gjelder trafikk- og narkotikalovbrudd som er sakstyper med en forholdsmessig høy andel påtaleavgjorte saker, og med høy oppklaringsprosent.

Tabell 4.4 Oppklaringsprosent, per andre tertial 2017–21

Krimtype	2017	2018	2019	2020	2021	Prosentpoeng endring 2020-21	Prosentpoeng endring 2017-21
Trafikk	85 %	85 %	85 %	85 %	85 %	0,4 %	0,0 %
Narkotika	82 %	81 %	79 %	75 %	71 %	-3,4 %	-10,4 %
Annen	75 %	74 %	71 %	68 %	64 %	-3,2 %	-10,2 %
Miljø	61 %	61 %	58 %	62 %	62 %	-0,3 %	0,6 %
Arbeidsmiljø	74 %	64 %	69 %	64 %	61 %	-2,6 %	-13,3 %
Seksuallovbrudd	64 %	68 %	66 %	58 %	59 %	1,8 %	-4,2 %
Vold	55 %	58 %	56 %	55 %	54 %	-1,1 %	-1,4 %
Økonomi	31 %	30 %	33 %	36 %	36 %	0,6 %	5,6 %
Vinning	24 %	23 %	22 %	21 %	22 %	0,9 %	-2,0 %
Skadeverk	21 %	22 %	21 %	18 %	18 %	-0,1 %	-3,6 %
Totalsum	53 %	52 %	51 %	50 %	50 %	-0,1 %	-3,4 %

Kilde: JUS309

4.3 Saksbehandlingstid

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid fra anmeldelse til påtaleavgjørelse var 68 dager for alle saker per andre tertial 2021. 2021 er dermed det året som har den korteste saksbehandlingstiden for alle saker. Dette skyldes i noen grad at det i 2020 ble påtaleavgjort et større antall restansesaker. Saksbehandlingstiden er redusert med seks dager fra 2020 til 2021.

De oppklarte sakene hadde per andre tertial 2021 en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 97 dager, mot 102 dager i 2020, jf. tabell 4.5. 2017 fremstår som et unntaksår.

En sak vil ikke nødvendigvis være endelig avgjort på påtaleavgjørelsestidspunktet. I en sak som ender med tiltale vil det eksempelvis normalt gå en viss tid fra det er truffet påtaleavgjørelse og til saken er iretteført, og deretter rettskraftig avgjort.

Tabell 4.5 Gjennomsnittlig saksbehandlingstid, per andre tertial 2017-21

	2017	2018	2019	2020	2021	Differanse ant. Dager 2020-21	Differanse ant. Dager 2017-21
Gj.sn.saksbehandlingstid - alle saker	70	74	74	74	68	-6,2	-2,0
Gj.sn.saksbehandlingstid - oppklarte saker	91	97	99	102	97	-5,5	6,0

Kilde: JUS309

4.4 Saker med krav til særskilt saksbehandlingstid

Riksadvokaten har fastsatt særskilt saksbehandlingsfrist på 90 dager for visse voldssaker (grov kroppskrenkelse og ulike typer av kroppsskader). For voldtektssaker (straffeloven §§ 291-294) er fristen satt til 130 dager. Det er en lovbestemt frist på 42 dager i saker der mistenkte er under 18 år, jf. straffeprosessloven § 249, 2. ledd. Det er en forutsetning at fristene skal overholdes, men riksadvokaten har fremhevet at saker ikke skal henlegges for å overholde fristene, dersom det er utsikt til at en fortsatt etterforskning eller påtalemessig behandling av sakene kan lede til oppklaring.

4.4.1 Saker med særskilt saksbehandlingsfrist - voldssaker

Særskilt frist for saksbehandling i utvalgte voldssaker (90 dager) kom inn i riksadvokatens Mål og prioriteringsrundskriv for straffesaksbehandlingen allerede i 2001. Det sier at det ikke skal gå mer enn 90 dager fra anmeldelse til påtalevedtak i politiet, med mindre hensynet til etterforskningen eller andre særlige grunner gjør det nødvendig med lengre saksbehandlings-tid. De prioriterte voldssakene omfatter grov kroppskrenkelse og kroppsskade, se vedlegg 2.

Det er per andre tertial 2021 påtaleavgjort 1 656 voldssaker/forhold³ med særskilt saksbehandlingsfrist. Dette var en betydelig reduksjon sammenlignet med året før, på hele 25,8 prosent, som i stor grad anses å kunne tilskrives nedgangen i antall voldsanmeldelser fra 2020 til 2021.

Andelen påtaleavgjorte oppklarte forhold avgjort innenfor frist har økt. Andelen er 49,1 i 2021, mens den var 43,2 prosent i fjor. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for alle voldsforhold/saker er 120 dager andre tertial i år, mens den for oppklarte saker/forhold er 136 dager. Dette er identisk med 2020.

Oppklaringsprosenten for voldssaker med frist har variert noe fra år til år. I 2021 er oppklaringsprosenten 51,3, mens den var 49,2 i 2020. Den økte dermed med 2,1 prosentpoeng siste år.

³ I datagrunnlaget inngår både saker uten oppgitt gjerningsperson og alle forhold med mistenkt/siktet/domfelt. En nærmere redegjørelse er gitt i vedlegg 1.

Tabell 4.6 Påtaleavgjorte voldssaker med særskilt saksbehandlingsfrist, per andre tertial 2017–21

	2017	2018	2019	2020	2021	Endring 2020-21	Endring 2017-21
Antall forhold med frist, i alt	2094	2107	2508	2232	1656	-25,8 %	-20,9 %
Gj.sn. Saksbehandlingstid, alle forhold	107	126	121	120	120	0,0 %	12,1 %
Gj.sn. Saksbehandlingstid, oppklarte forhold	121	139	139	136	136	0,0 %	12,4 %
Andel innenfor frist	49	43,2	43,9	43,2	49,1	13,7 %	0,2 %
Oppklaringsprosent	49,1	49,9	53,2	49,2	51,3	4,3 %	4,5 %

Kilde: JUS605 og PSV Monitor (andeler)

4.4.2 Saker med særskilt behandlingsfrist - gjerningsperson under 18 år

Fristen for behandling av saker hvor gjerningspersonen er under 18 år følger av straffeprosessloven § 249, 2. ledd. Saken skal etterforskes og påtalebehandles innen seks uker etter at vedkommende ble ansett som mistenkt i saken, dersom ikke etterforskningsmessige hensyn tilsier en lengre saksbehandlingstid.

Per andre tertial 2021 er 71 prosent av sakene avgjort innen frist, mot 67,4 prosent i 2020. 2021 er dermed det året med størst andel av saker innenfor frist, samtidig er det variasjoner mellom årene. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for alle påtaleavgjorte forhold var per andre tertial 2021 39 dager, mens de oppklarte forholdene hadde et gjennomsnitt på 36 dager, jf. tabell 5.7. Sammenlignet med samme periode i 2020 er saksbehandlingstiden redusert med 8,2 dager for alle forhold og 6,4 dager for oppklarte forhold fra i fjor til i år. En rask avgjørelse av saker med unge gjerningspersoner er blant annet viktig for at en eventuell straff skal få tilsiktet, preventiv effekt.

Per andre tertial 2021 var det 10 551 forhold hvor mistenkte er under 18 år, en økning på 1,1 prosent sammenlignet med samme periode i 2020. Sammenlignet med 2017 var økningen på 9,5 prosent.

Tabell 4.7 Påtaleavgjorte forhold hvor mistenkte er under 18 år, per andre tertial 2017–21

	2 017	2 018	2 019	2 020	2 021	Endring 2020-21	Endring 2017-21
Antall forhold med frist, i alt	9 634	10 858	11 816	10 441	10 551,0	1,1 %	9,5 %
Gj.sn. Saksbehandlingstid, alle forhold	43,2	57,0	53,5	47,2	39,0	-17,4 %	-9,7 %
Gj.sn. Saksbehandlingstid, oppklarte forhold	39,2	51,9	46,6	42,1	35,7	-15,3 %	-8,9 %
Andel innenfor frist (alle forhold)	69,5	59,8	65,1	67,4	71	5,3 %	2,2 %
Oppklaringsprosent	84 %	82 %	82 %	81 %	81 %	0,4 %	-3,6 %

Kilde: JUS613 og PSV Monitor (andeler)

4.4.3 Saker med særskilt behandlingsfrist - voldtektssaker

For voldtekt (straffeloven §§ 291-294) har Politidirektoratet, i samråd med riksadvokaten fastsatt et mål om gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 130 dager fra anmeldelse til påtalevedtak i politiet. Statistikkgruppene som omfattes av fristen fremgår av vedlegg 2.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for alle voldtektssaker var 138 dager, mens den var 144 dager for oppklarte forhold per andre tertial i år. I begge tilfelle er behandlingstiden betydelig redusert fra året før, med henholdsvis 63 og 48 dager og ligger på laveste nivå i hele perioden. Det er imidlertid grunn til å anta at saksbehandlingstiden vil øke fremover.

Seksuallovbrudd kan ha et komplekst bevisbilde, hvor det kan være behov for oppfølgende avhør og innhenting av sakkyndige vurderinger mv. Dette innebærer ofte en forholdsvis lang saksbehandlingstid.

Tabell 4.8 Påtaleavgjorte voldtektssaker, per andre tertial 2017–21

	2017	2018	2019	2020	2021	Endring 2020-21	Endring 2017-21
Antall saker, i alt	1 066	1 076	1 166	1 097	1 037	-5,5 %	-2,7 %
Antall oppklarte saker	371	332	370	332	323	-2,7 %	-12,9 %
Gj.sn. Saksbehandlingstid, alle forhold	199	203	209	201	138	-31,3 %	-30,6 %
Gj.sn. Saksbehandlingstid, oppklarte forhold	188	207	195	192	144	-24,9 %	-23,5 %
Oppklaringsprosent	37 %	33 %	34 %	33 %	33 %	1,7 %	-10,6 %

Kilde: JUS309

4.5 Tilrettelagte avhør

Avhør av barn, unge og andre særlig sårbare fornærmede og vitner skal som hovedregel tas på barnehus og gjennomføres i tråd med straffeprosessloven § 239. Avhengig av ulike kriterier skal avhøret som hovedregel gjennomføres innen 1-3 uker.

Politidistriktene rapporterer manuelt på gjennomføring av tilrettelagte avhør. Statistikken som genereres er basert på en kombinasjon av uttrekk fra politiets register og distriktenes rapportering.

Per andre tertial 2021 er det gjennomført 3 076 førstegangsavhør og 290 supplerende avhør, mot tilsvarende 2 829 og 188 i 2020. Antallet førstegangsavhør og supplerende avhør økte med henholdsvis 8,7 og 54,3 prosent, etter at det hadde vært en nedgang i antall avhør i 2020.

45 prosent av førstegangsavhørene er gjennomført innen fastsatt frist, mot 47 prosent i samme periode i 2020. Erfaringsmessig er det en viss andel avhør som har fristbrudd grunnet forhold utenfor politiets kontroll. Ekskluderes disse, vil andelen avhør gjennomført innenfor frist øke noe.

5. Utviklingen innen ulike kriminalitetstyper

Nedenfor er det gitt en nærmere oversikt over utviklingen innen ulike kriminalitetstyper. Anmeldelsene blir registrert det året saken opprettes, mens de påtaleavgjorte sakene beregnes disse ut fra *tidspunktet politiet påtaleavgjorde saken*. De sakene som er påtaleavgjort i første eller andre tertial 2020 kan således være registrert/anmeldt et tidligere år.

5.1 Vinningslovbrudd

Vinningslovbruddene står for den største tallmessige nedgangen av anmeldelser. Lovbruddskategorien er per andre tertial 2021 redusert med 12,4 fra året før og med 20,8 prosent sammenlignet med 2017. Antall påtaleavgjørelser var 53 674 per andre tertial i år, tilnærmet likt antall anmeldelser (53 575).

Oppklaringsprosenten for vinningslovbrudd var 22 første tertial i 2021, mot 21 i fjor på samme tidspunkt. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid var 86 dager andre tertial i år, mot tilsvarende i 93 i fjor.

Tabell 5.1 Vinningslovbrudd, per andre tertial 2017–21

	2017	2018	2019	2020	2021	Endring 2020-21	Endring 2017-21
Antall anmeldelser	67 607	66 580	66 936	61 187	53 575	-12,4 %	-20,8 %
Antall påtaleavgjorte saker	66 883	66 930	67 256	62 976	53 674	-14,8 %	-19,7 %
Antall påtaleavgjorte saker, oppklart	14 869	14 079	13 551	12 749	11 415	-10,5 %	-23,2 %
Oppklaringsprosent	24 %	23 %	22 %	21 %	22 %	4,2 %	-8,3 %
Gj.snittlig saksbehandlingstid, oppklarte saker	88	93	82	93	86	-7,9 %	-2,0 %

Kilde: JUS065, JUS309

5.2 Trafikklovbrudd

Antall anmeldte trafikklovbrudd per andre tertial 2021 ble redusert med 5,7 prosent i forhold til samme periode i 2020. Tallet på anmeldelser har variert noe fra år til år, hvorav 2021 har det laveste antallet i femårsperioden. Det er en nedgang på 5,2 prosent når man sammenligner 2017 med 2021. Antallet påtaleavgjørelser følger samme utvikling som anmeldelsene, 2017 sammenlignet med 2021 gir en nedgang på 5,3 prosent.

Trafikklovbrudd er den kriminalitetstypen med høyest oppklaringsprosent, den har ligget stabilt på 85 prosent hvert år i andre tertial i hele femårsperioden. Trafikklovbruddene har også den korteste saksbehandlingstiden, 61 dager i andre tertial i år, sammenlignet med 65 i fjor. Den relativt korte saksbehandlingstiden skyldes at lovbruddene i all hovedsak avdekkes gjennom politiets kontroller og at overtredelsene i det vesentligste kan bevises og oppklares med dette som bakgrunn uten ytterligere etterforskning.

Tabell 5.2 Trafikklovbrudd, per andre tertial 2017–21

	2017	2018	2019	2020	2021	Endring 2020-21	Endring 2017-21
Antall anmeldelser	36 782	36 080	35 380	36 964	34 867	-5,7 %	-5,2 %
Antall påtaleavgjorte saker	35 975	35 265	35 103	36 924	34 081	-7,7 %	-5,3 %
Antall påtaleavgjorte saker, oppklart	29 971	29 460	29 207	30 791	28 594	-7,1 %	-4,6 %
Oppklaringsprosent	85 %	85 %	85 %	85 %	85 %	0,4 %	0,0 %
Gj.snittlig saksbehandlingstid, oppklarte saker	63	66	65	65	61	-6,5 %	-3,8 %

Kilde: JUS065, JUS309

5.3 Voldslovbrudd

Kriminalitetstypen vold innbefatter ikke kun fysisk vold, men også blant annet trusler. For nærmere eksempler, se vedlegg 2. Antall anmeldte voldslovbrudd er redusert med 9,2 prosent fra 2020 til 2021, og med 12,9 sammenlignet med 2017. Det har samtidig vært en nedgang i antall påtaleavgjorte voldslovbrudd, særlig sterk var nedgangen fra i fjor til i år, med hele 19,2 prosent. 2017 sammenlignet med 2021 viser nedgang på 7,2 prosent.

Oppklaringsprosenten for voldslovbrudd var per andre tertial i 2021 på 54, mens den i 2020 lå på 55.

Saksbehandlingstid for oppklarte saker var 116 dager per andre tertial i år, og er redusert med 20 dager fra 2020. I femårsperioden skiller imidlertid 2020 seg ut i negativ retning, noe som tidligere er satt i sammenheng med at antall restanser ble redusert samtidig.

Tabell 5.3 Voldslovbrudd, per andre tertial 2017–21

	2017	2018	2019	2020	2021	Endring 2020-21	Endring 2017-21
Antall anmeldelser	21 371	21 754	21 882	20 496	18 618	-9,2 %	-12,9 %
Antall påtaleavgjorte saker	19 753	21 017	22 419	22 670	18 326	-19,2 %	-7,2 %
Antall påtaleavgjorte saker, oppklart	10 382	11 539	11 865	11 718	9 250	-21,1 %	-10,9 %
Oppklaringsprosent	55 %	58 %	56 %	55 %	54 %	-2,0 %	-2,6 %
Gj.snittlig saksbehandlingstid, oppklarte saker	115	126	124	136	116	-14,3 %	1,5 %

Kilde: JUS0565, JUS309

5.4 Narkotikalovbrudd

Det ble anmeldt 13 576 narkotikalovbrudd per andre tertial 2021, narkotikalovbruddene følger dermed utviklingen fra tidligere år. Nedgangen i år sammenliknet med andre tertial 2020 er på 24,6 prosent. Sammenliknes andre tertial 2017 med tilsvarende periode i 2021 er nedgangen på hele 44,5 prosent. Nedgangen anses å ha sammensatte årsaker.

Det ble påtaleavgjort 15 503 saker per andre tertial i år. Oppklaringsprosenten for narkotikalovbrudd lå på 71 prosent andre tertial år og hadde dermed gått ned med fire prosentpoeng siden i fjor, og med 9 prosentpoeng siden 2017. Saksbehandlingstiden for oppklarte saker var 106 dager. Saksbehandlingstiden er dermed redusert med 5 dager siden andre tertial i fjor. De tidligere årene var likevel saksbehandlingstiden hele tiden kortere, i 2017 var den 90 dager.

Tabell 5.4 Narkotikalovbrudd, per andre tertial 2017–21

	2017	2018	2019	2020	2021	Endring 2020-21	Endring 2017-21
Antall anmeldelser	24 473	22 865	21 519	17 996	13 576	-24,6 %	-44,5 %
Antall påtaleavgjorte saker	24 538	23 087	22 503	19 853	15 253	-23,2 %	-37,8 %
Antall påtaleavgjorte saker, oppklart	20 083	18 724	17 813	14 858	10 896	-26,7 %	-45,7 %
Oppklaringsprosent	82 %	81 %	79 %	75 %	71 %	-4,5 %	-12,7 %
Gj.snittlig saksbehandlingstid, oppklarte saker	89	92	96	111	106	-4,4 %	18,6 %

Kilde: JUS065, JUS309

5.5 Seksuallovbrudd

Antallet anmeldte seksuallovbrudd var 5 446 per andre tertial i år og økte dermed med hele 29,8 prosent fra andre tertial i fjor til i år. Det har vært svingninger i femårsperioden. Som det fremgår av tabellen under har det også vært en økning i antall påtaleavgjørelser i den samme tidsperioden.

Oppklaringsprosenten for seksuallovbrudd var 59 prosent per andre tertial 2021, en økning på 1 prosentpoeng i forhold til året før. Sammenliknet med de foregående årene er det imidlertid en betydelig nedgang i oppklaringsprosenten.

Saksbehandlingstiden for oppklarte saker er betydelig redusert fra i fjor til i år. Per andre tertial er saksbehandlingstiden 145 dager, en reduksjon på 64 dager sammenliknet med tilsvarende periode i 2020 og den laveste i femårsperioden. Med et økende antall saker, må det imidlertid forventes en økning i saksbehandlingstiden. Seksuallovbrudd krever ofte betydelig etterforskning og vil i mange tilfeller bli påtaleavgjort i et senere år enn anmeldelsesåret.

Seksuallovbrudd er en kriminalitetstype hvor det regnes å være store mørketall. Gjennom økt oppmerksomhet har man derfor ønsket å avdekke og straffeforfølge flere lovbrudd. Etterforskning av flere store saker har fått fokus i media og kan også bidra til å synliggjøre at det nytter å anmelde. Mørketallene innenfor seksuallovbrudd antas likevel fortsatt å være høye.

Tabell 5.5 Seksuallovbrudd, per andre tertial 2017–21

	2017	2018	2019	2020	2021	Endring 2020-21	Endring 2017-21
Antall anmeldelser	5 152	6 056	4 511	4 197	5 446	29,8 %	5,7 %
Antall påtaleavgjorte saker	4 838	5 895	5 618	4 745	5 174	9,0 %	6,9 %
Antall påtaleavgjorte saker, oppklart	2 916	3 809	3 471	2 545	2 891	13,6 %	-0,9 %
Oppklaringsprosent	64 %	68 %	66 %	58 %	59 %	3,1 %	-6,5 %
Gj.snittlig saksbehandlingstid, oppklarte saker	165	207	239	209	145	-30,5 %	-12,0 %

Kilde: JUS065, JUS309

5.6 Økonomilovbrudd

Per andre tertial 2021 ble det anmeldt 15 575 økonomilovbrudd, nært opptil antallet for fjoråret. Antallet påtaleavgjørelser var 16 094 i samme perioden.

Oppklaringsprosenten per andre tertial i år var 36 prosent, den samme som i fjor. Sammenlignet med 2017 er den i år blitt 5 prosentpoeng høyere.

Saksbehandlingstiden lå på 263 dager per andre tertial i år. Det er en økning på 69 dager fra året før og det høyeste i femårsperioden. Saksbehandlingstiden i økonomisaker viser relativt store variasjoner fra år til år.

Tabell 5.6 Økonomilovbrudd, per andre tertial 2017–21

	2017	2018	2019	2020	2021	Endring 2020-21	Endring 2017-21
Antall anmeldelser	17 559	19 049	17 781	15 674	15 575	-0,6 %	-11,3 %
Antall påtaleavgjorte saker	16 539	18 159	17 966	16 805	16 094	-4,2 %	-2,7 %
Antall påtaleavgjorte saker, oppklart	4 150	4 338	4 724	5 009	4 949	-1,2 %	19,3 %
Oppklaringsprosent	31 %	30 %	33 %	36 %	36 %	1,7 %	18,3 %
Gj.snittlig saksbehandlingstid, oppklarte saker	208	193	228	194	263	35,6 %	26,8 %

Kilde: JUS065, JUS309

6. Saker under arbeid – herunder restanser

Tallene presentert i dette underkapittelet er hentet ut ved bruk av JUS-rapporten JUS089 som gir samlede tall for politidistrikt og særorgan. Tallene vil derfor være forskjellig fra rapportering til Justis- og beredskapsdepartementet hvor kun tall for politidistriktene inngår.

Statistikken over saker under arbeid viser antall anmeldelser i politiet som ikke er rettskraftige avgjorte. Den omfatter både saker som er under etterforskning og dermed ikke påtaleavgjort, og påtaleavgjorte, men ikke rettskraftige saker. Dette gir viktig informasjon om den samlede arbeidsmengden i politiet og saksporteføljens alderssammensetning.

Frem til det treffes en påtaleavgjørelse har politiet og påtalemyndigheten i stor grad selv kontroll over sakenes fremdrift, da dette i vesentlig grad vil avhenge av politiets egen saksbehandlingskapasitet og prioritering. Når det er fattet en positiv påtaleavgjørelse vil videre fremdrift variere ut fra type påtaleavgjørelse og kapasitet i øvrige deler av straffesakskjeden.

Alderen på de ikke rettskraftige sakene avhenger av saksbehandlingstiden frem til påtaleavgjørelse og tiden det deretter tar for å få saken rettskraftig avgjort. Antall påtaleavgjorte, men ikke rettskraftige saker, vil i stor grad avhenge av hvor mange positive påtaleavgjørelser som er truffet, og hvilken fremdrift sakene vil få blant annet i domstolene. Det kan gjenstå mye ressurs- og tidkrevende arbeid i mange av sakene etter at det er truffet positive påtaleavgjørelser og frem til rettskraft, ikke minst der det er utferdiget tiltale og sakene skal iretteføres.

Ved utgangen av andre tertial 2021 hadde politiet totalt 117 954 saker under arbeid som ikke var rettskraftige. Det er det laveste antall i hele femårsperioden. Andre tertial i år sammenlignet med fjoråret gir en nedgang på 11,6 prosent. Nedgangen gjelder både for de *ikke påtaleavgjorte* og de *påtaleavgjorte, men ikke rettskraftige sakene*. De ikke rettskraftige sakene totalt fordeler seg ganske likt på *ikke påtaleavgjorte saker* og *påtaleavgjorte, men ikke rettskraftige saker*, med henholdsvis 59 015 og 58 939.

De ikke påtaleavgjorte restansene er redusert noe siden andre tertial 2020 som følge av at det er opprettet færre anmeldelser og at riksadvokaten har gitt direktiver som foreskriver prosessmessig enklere - og raskere - avgjørelsesformer. Dette har også påvirket de påtaleavgjorte, men ikke rettskraftige restansene. Det har også vært gjennomført noe flere aktorater.

Tabell 6.1 Saker under arbeid/ikke rettskraftige, utgangen av andre tertial 2017–21

Saker under arbeid	2017	2018	2019	2020	2021	Prosent endring 2020-21	Prosent endring 2017-21
Ikke påtaleavgjort	74 607	78 931	69 969	60 804	59 015	-2,9 %	-20,9 %
0-3 mnd	35 824	34 584	30 029	29 647	27 209	-8,2 %	-24,0 %
3-12 mnd	30 966	35 182	30 998	24 229	24 714	2,0 %	-20,2 %
> 12 mnd	7 817	9 165	8 942	6 928	7 092	2,4 %	-9,3 %
Påtaleavgjort, ikke rettskraftig	78 462	80 861	80 095	72 611	58 939	-18,8 %	-24,9 %
0-3 mnd	11 200	10 953	10 895	9 806	8 567	-12,6 %	-23,5 %
3-12 mnd	30 477	30 739	29 865	27 833	22 334	-19,8 %	-26,7 %
> 12 mnd	36 785	39 169	39 335	34 972	28 038	-19,8 %	-23,8 %
TOTALT	153 069	159 792	150 064	133 415	117 954	-11,6 %	-22,9 %

Kilde: JUS089

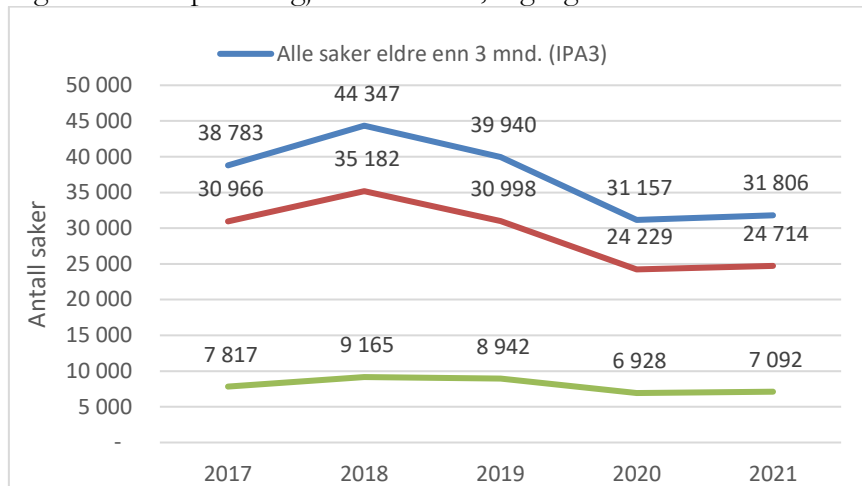
6.1 Ikke påtaleavgjorte saker

Ved utgangen av andre tertial 2021 var det 59 015 *ikke påtaleavgjorte saker*, en reduksjon på 2,9 prosent sammenlignet med samme tidspunkt i 2020, og hele 20,9 prosent sammenlignet med 2017.

Ser man nærmere på den aldersmessige sammensetningen⁴ av sakene gjelder hele nedgangen siste år saker under 3 måneder. Saksbeholdningen i 2021 ble redusert med 8,2 fra 2020 til 2021 og med 24 prosent fra 2017 til 2021.

Saker eldre enn 3 måneder omtales som *restansesaker*. Beholdningen av restansesaker mellom 3-12 måneder og eldre enn tolv måneder, økte begge moderat i år, men er likevel redusert sammenlignet med tilsvarende periode i 2017, med henholdsvis 20,2 og 9,3 prosent.

Figur 6.1 Ikke påtaleavgjorte restanser, utgangen av andre tertial 2017-2021

Kilde: JUS089

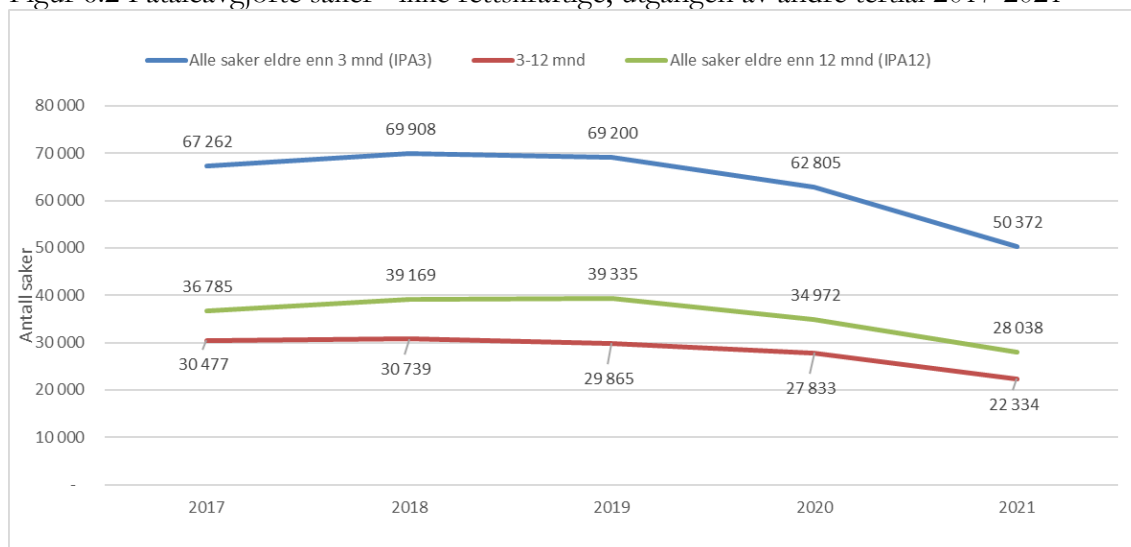
6.2 Påtaleavgjorte, men ikke rettskraftige saker

Antall *påtaleavgjorte, ikke rettskraftige saker* ble totalt redusert med 18,8 prosent i 2021, sammenlignet med i fjor, og med 24,9 prosent sammenlignet med 2017. Nedgangen ses i alle alderskategorier. Den sterkeste nedgangen knyttes til siste år.

Som vist over fremgår at de ikke påtaleavgjorte restansesakene (eldre enn tre måneder) økte siste år. De påtaleavgjorte, men ikke rettskraftige sakene derimot, viser nedgang i saksbeholdningen også i år. Det gjelder alle, uansett alder.

⁴ Det påpekes at alder på sak, både for ikke-påtaleavgjorte saker og saker som er påtaleavgjorte men ikke rettskraftige, er alder på saken beregnet fra *registreringstidspunktet* til 31. august, og ikke fra gjerningstidspunktet eller når saken ble påtaleavgjort

Figur 6.2 Påtaleavgjorte saker - ikke rettskraftige, utgangen av andre tertial 2017-2021

Kilde: JUS089

7. Inndragning

Politiet har fokus på inndragning av lovovertrederens utbytte av straffbare handlinger.

Nærmere beskrivelse av hvordan inndragingsstatistikken er hentet ut er gitt i vedlegg 1. Det påpekes spesielt at inndragningstallene per andre tertial 2021 vil kunne øke dersom det er påtaleavgjorte saker som enda ikke er rettskraftig.

Statistikken teller antall inndragninger av *utbytte* etter gammel straffelov § 34 og ny straffelov § 67, antall inndragninger av *gjenstander* etter gammel straffelov § 35 og ny straffelov § 69 og *utvidet* inndragning etter straffeloven § 34a og ny straffelov § 68. Statistikken dekker ikke bestemmelsen om forebyggende inndragning i straffeloven § 70 (gammel straffelov § 37b).

Samlet inndragningsbeløp per andre tertial 2021 var 94,2 millioner kroner, hvilket utgjør en nedgang på 16,5 prosent i forhold til samme periode i 2020, og 25,8 prosent sammenlignet med 2017. Tabellen viser ellers at det er store variasjoner fra år til år. Det må bemerkes at enkeltsaker med store beløp kan gi betydelige utslag på statistikken et år. Videre er det en viss grad av tilfeldighet knyttet til hvilke år sakene blir rettskraftig.

Antall utbytteinndragninger (§ 34 og § 67) er betydelig redusert. Andre tertial i år er antallet 474, under halvparten av resultatet for tilsvarende periode i 2017 (1076). Antallet ble redusert med 17 prosent fra 2020 til 2021. Utvidet inndragning utgjør små tall, 51 i 2021. Antallet gjenstandsinnndragninger ligger på 3757 andre tertial i år. Det er en nedgang på 14 prosent sammenlignet med 2020 og 24 prosent sammenlignet med 2017.

Tabell 7.1 Inndragning av utbytte og gjenstander, per andre tertial 2017-21

	2017	2018	2019	2020	2021	Prosent endring 2020-21	Prosent endring 2017-21
Utbytte	1076	810	826	568	474	-16,5 %	-55,9 %
Utvidet	57	54	48	51	74	45,1 %	29,8 %
Gjenstand	4514	4855	5023	4372	3757	-14,1 %	-16,8 %
Sum antall inndragninger	5647	5719	5897	4991	4305	-13,7 %	-23,8 %
Beløp i mill. kr	126,9	85,9	145,2	109,7	94,2	-14,1 %	-25,8 %

Kilde: JUS625 – hentet fra PSV Monitor

Som tidligere er det fortsatt knyttet noe usikkerhet til inndragningsstatistikken, herunder om den fanger opp korrekt antall krav og beløp fra straffesakssystemene til politiet. Det bemerkes særlig at politiet i en rekke saker fremmer erstatningskrav på vegne av fornærmede, fremfor å legge ned påstand om inndragning. Dette kan være en av flere forklaringer på at antall utbytteinndragninger er redusert. Herværende statistikk omfatter ikke rettskraftige erstatningskrav fremmet på vegne av fornærmede. Gjennom 2019 og 2020 er det tilrettelagt for bedre statistikk på området, men relevante tall vil først foreligge i 2022. Det gjøres særskilt oppmerksom på at det pågår et arbeid med å kvalitetssikre beløpet for andre tertial 2021.

Det gjøres for øvrig oppmerksom på at oppgitte beløp knytter seg til idømt inndragningskrav, og ikke til hva som faktisk er inndratt gjennom Statens innkrevingsentral (SI) eller hos den fornærmede selv.

VEDLEGG 1 Datagrunnlag

Det statistiske grunnlaget i rapporten er hentet fra politiets straffesaksregister (STRASAK). STRASAK benyttes både til den offisielle kriminalstatistikken, som Statistisk sentralbyrå (SSB) publiserer, og politiets driftsstatistikk. Selv om både SSB og Politidirektoratet henter sitt tallgrunnlag fra STRASAK, forekommer det noen forskjeller i det tallmaterialet som presenteres, blant annet på grunn av ulik bearbeiding av data, ulike tidspunkt for dataauthenting og ulik gruppering av dataene.

Hvis annet ikke er oppgitt er tallmaterialet hentet ut 1. september det enkelte år. Kodeendringer som har skjedd etter 1. september det enkelte år vil derfor ikke få betydning. Dette er gjort for å ha mest mulig sammenlignbare tall.

Dataene i STRASAK er basert på de kodene som politiet manuelt legger inn når en sak blir registrert og kvaliteten på driftsstatistikken er derfor avhengig av riktig koding av den enkelte sak. Økt fokus og kunnskap kan i enkelte tilfeller føre til endret kodepraksis og riktigere koding av sakene. Endring i kodepraksis kan derfor gjøre det utfordrende å følge utviklingstrekk på detaljert nivå.

I forbindelse med ikrafttreddelsen av Straffeloven 2005 1. oktober 2015 ble det gjort endringer som førte til at flere lovbrudd ble tilordnet en annen kriminalitetstype enn hva som var tilfelle tidligere.

Straffeloven 2005 medfører i all hovedsak ingen nykriminalisering eller avkriminalisering. Det er likevel ikke mulig å sammenligne alle straffebestemmelsene i gammel og ny lov én til én. For å kunne sammenligne statistikk på et lavere nivå enn kriminalitetstype er det derfor laget lovbruddskategorier for å kunne se utviklingen over tid på et område, gitt i vedlegg 2.

Antall anmeldelser er gitt ved antall saker. I forbindelse med saker med særskilt saksbehandlingsfrist, nærmere omtalt i kapittel 5.2 benyttes begrepet forhold. Forhold sier noe om knytningen mellom sak og person, dvs. gjerningsperson og fornærmet. På grunn av dette kan en sak generere flere forhold. For å vise det totale bildet i dette kapitlet summeres alle forhold, i tillegg til at man også tar med de sakene hvor det ikke er registrert en mistenkt/siktet /domfelt.

Inndragningsstatistikken er hentet ut medio september 2021 fra PSV Monitor som er et internt verktøy i politiet for lettere å følge utviklingen av straffesaksporteføljen. I motsetning til hva som er tilfelle for store deler av resten av rapporten anvendes ikke fryste tall da dynamiske tall gir et riktigere bilde. Det antas at inndragningstallene i 2021 vil kunne øke gitt at det er påtaleavgjorte saker som enda ikke er rettskraftig.

Det gjøres oppmerksom på at det i tabeller kan forekomme at avrunding medfører at summen/endring i prosentpoeng ikke blir lik summen av de oppgitte tallene.

VEDLEGG 2 Lovbruddskategorier

Krim.type	Lovbruddskategori	Statistikkgrupper/-koder
Vinning	Grovt tyveri fra bolig	921 Grovt tyveri fra bolig 2201 GROVT TYVERI FRA VILLA 2202 GROVT TYVERI FRA LEILIGHET
Vinning	Tyveri fra person på offentlig sted	910 Tyveri fra person i kollektiv transport eller stoppested 911 Tyveri fra person i gate, park, annet friområde 912 Tyveri fra person i anlegg / lokaler for idrett, kultur o.l. 913 Tyveri fra person i salgslokaler (kafe, butikk o.l.) 914 Tyveri fra person i annet næringsbygg eller -areal 915 Tyveri fra person på annet offentlig sted 925 Grovt tyveri fra person i kollektiv transport / stoppested 926 Grovt tyveri fra person i gate, park, annet friområde 927 Grovt tyveri fra person i anlegg/lokaler for idrett, kultur 928 Grovt tyveri fra person i salgslokaler (kafe, butikk o.l.) 929 Grovt tyveri fra person i annet næringsbygg eller -areal 930 Grovt tyveri fra person på annet offentlig sted
Vinning	Ran	954 Ran 955 Grovt ran 956 Grovt ran, med død/betydelig skade til følge 957 Forbund om ran 2502 RAN (\$ 267) 2503 RAN,GROVT (\$ 268) 2504 RAN FRA BERUSET PERSON 2505 BANKRAN (\$ 268,2) 2506 POSTRAN (\$ 268,2) 2507 RAN AV VERDITRANSPORT (\$ 268,2) 2508 DROSJERAN 2509 RAN FRA FORRETNING/KIOSK (\$ 267) 2510 GROVT RAN FRA FORRETNING/KIOSK (\$ 268) 2599 RAN/UTPRESSING, DIVERSE
Narkotika	Narkotikalovbrudd etter legemiddeloven	7101 Narkotika, bruk (\$24) 7102 Narkotika, besittelse (\$24) 7199 Narkotika, diverse
Narkotika	Narkotikalovbrudd etter straffeloven (narkotika-overtredelser)	704 NARKOTIKA (\$ 162,1.LEDD) 711 NARKOTIKA, UAKTSOM (\$ 162,4.LEDD) 751 Narkotikaovertredelse
Narkotika	Narkotikalovbrudd etter straffeloven (grove narkotika-overtredelser)	703 NARKOTIKA (\$ 162,2.LEDD) 708 NARKOTIKA (\$ 162,3.LEDD) 752 Grov narkotikaovertredelse 753 Grov narkotikaovertredelse, betydelig mengde 754 Grov narkotikaovertredelse, særdeles skjerpene 755 Uaktsom grov narkotikaovertredelse
Narkotika	Dopinglovbrudd etter legemiddeloven	7110 Doping bruk (\$24a) 7111 Doping besittelse (\$24a)
Narkotika	Dopinglovbrudd etter straffeloven (dopingovertredelser)	710 DOPINGMIDLER (\$ 162B,1.LEDD)162B,1.LEDD) 712 DOPINGMIDLER (\$ 162B,2.LEDD) 713 DOPINGMIDLER, UAKTSOM (\$ 162B,3.LEDD) 757 Dopingovertredelse 758 Grov dopingovertredelse 759 Uaktsom grov dopingovertredelse
Vold	Grov kroppskrenkelse og kroppsskade	1703 LEGEMSBESKADIGELSE (\$ 229) 1704 LEGEMSBESKADIGELSE, KNIV (\$ 229) 1705 LEGEMSBESKADIGELSE, SKYTEVÅPEN (\$ 229)

		<p>1714 LEGEMSBESKADIGELSE MED DØDEN TIL FØLGE (§ 229)</p> <p>1716 LEGEMSFORNÆRMELSE M/SKADEFØLGE (§ 228,2.LEDD)</p> <p>1752 Grov kroppskrenkelse</p> <p>1753 Grov kroppskrenkelse, med følge død</p> <p>1754 Kroppsskade</p> <p>1755 Grov kroppsskade</p> <p>1756 Grov kroppsskade, med følge død</p>
Vold	Menneskehandel	<p>1607 MENNESKEHANDEL - PROSTITUSJON (§224)</p> <p>1611 MENNESKEHANDEL - KRIGSTJ. I FREMMED LAND (§224)</p> <p>1613 MENNESKEHANDEL - TVANGSARBEID (§224)</p> <p>1615 MENNESKEHANDEL - MENNESKEORGANER (§224)</p> <p>1658 Menneskehandel, prostitusjon</p> <p>1659 Menneskehandel, tvangsarbeid</p> <p>1660 Menneskehandel, krigstjeneste</p> <p>1661 Menneskehandel, indre organer</p> <p>1668 Menneskehandel tilrettelegge mv</p>
Vold	Grov menneskehandel	<p>1608 MENNESKEHANDEL - PROSTITUSJON, GROV (§224)</p> <p>1610 MENNESKEHANDEL - MENNESKEORGANER, GROV (§224)</p> <p>1612 MENNESKEHANDEL - KRIGSTJ. I FREMMED LAND, GROV (§224)</p> <p>1614 MENNESKEHANDEL - TVANGSARBEID, GROV (§224)</p> <p>1662 Grov menneskehandel, prostitusjon</p> <p>1663 Grov menneskehandel, tvangsarbeid</p> <p>1664 Grov menneskehandel, krigstjeneste</p> <p>1665 Grov menneskehandel, indre organer</p> <p>1669 Menneskehandel tilrettelegge mv – grov</p>
Vold	Mishandling i nære relasjoner	<p>1506 MISHANDLING I FAMILIEFORH, MED LEGEMSKRENK (§ 219, 1. LEDD)</p> <p>1507 MISHANDLING I FAMILIEFORH, UTEN LEGEMSKRENK (§219,1.LEDD)</p> <p>1508 MISHANDLING I FAM.FORH, GROV, M LEGEMSKRENK (§219. 2. LEDD)</p> <p>1509 MISHANDLING I FAM.FORH, GROV, U LEGEMSKRENK (§219,2. LEDD)</p> <p>1768 Mishandling i nære relasjoner, med legemskrenkelse</p> <p>1769 Mishandling i nære relasjoner, uten legemskrenkelse</p> <p>1770 Grov mishandling i nære relasjoner, med legemskrenkelse</p> <p>1771 Grov mishandling i nære relasjoner, uten legemskrenkelse</p>
Vold	Trusler	<p>506 PÅVIRKNING AV OFF. TJENESTEMANN VED TRUSLER (§128) [Tilordnet kriminalitetstypen annen]</p> <p>557 Trusler mot offentlig tjenestemann, politi</p> <p>558 Trusler mot offentlig tjenestemann, annen tjenestemann</p> <p>1601 TRUSLER, DIVERSE (§ 227)</p> <p>1603 TRUSLER, KNIV (§ 227)</p> <p>1604 TRUSLER, SKYTEVÅPEN (§ 227)</p> <p>1605 BOMBETRUSSEL (§227)</p> <p>1609 TRUSLER, DIVERSE (§227)</p> <p>1674 Trusler</p> <p>1675 Trusler, med skytevåpen</p> <p>1676 Trusler, med kniv eller annen liknende redskap</p> <p>1677 Grove trusler</p>

		<p>1678 Grove trusler, med skytevåpen</p> <p>1679 Grove trusler, med kniv eller annen liknende redskap</p> <p>1680 Trussel mot særskilt utsatte yrkesgrupper, helsepersonell</p> <p>1681 Trussel mot særskilt utsatte yrkesgrupper, transportarbeider</p> <p>1682 Trussel særts utsatte yrkesgr, oppl i grunn- og videregå utda</p>
Vold og Annen	Grupper med særskilt vern	<p>501 VOLD MOT POLITTTJ.MANN (§ 127)</p> <p>502 VOLD MOT OFF.TJ.MANN (§ 127)</p> <p>506 PÅVIRKNING AV OFF. TJENESTEMANN VED TRUSLER (\$128)</p> <p>555 Vold mot offentlig tjenestemann, politi</p> <p>556 Vold mot offentlig tjenestemann, annen tjenestemann</p> <p>557 Trusler mot offentlig tjenestemann, politi</p> <p>558 Trusler mot offentlig tjenestemann, annen tjenestemann</p> <p>559 Hindring av offentlig tjenestemann, politi</p> <p>560 Hindring av offentlig tjenestemann, annen tjenestemann</p> <p>561 Forulemping av offentlig tjenestemann, politi</p> <p>562 Forulemping av offentlig tjenestemann, annen tjenestemann</p> <p>1680 Trussel mot særskilt utsatte yrkesgrupper, helsepersonell</p> <p>1681 Trussel mot særskilt utsatte yrkesgrupper, transportarbeider</p> <p>1682 Trussel særts utsatte yrkesgr, oppl i grunn- og videregå utda</p> <p>1774 Vold mot særskilt utsatte yrkesgrupper, helsepersonell</p> <p>1775 Vold mot særskilt utsatte yrkesgrupper, transportarbeider</p> <p>1776 Vold særts utsatte yrkesgr, oppl i grunn- og videregå utda</p> <p>1802 ÆREKRENK. MOT OFF. TJ. M. (\$251)</p> <p>5001 HINDRING AV OFFENTLIG TJENESTEMANN (§ 326 NR.1)</p> <p>5002 FORULEMPING AV OFFENTLIG TJENESTEMANN (\$326 NR.2)</p> <p>5011 HINDRING AV OFFENTLIG TJENESTEMANN (§ 326 NR.1)</p> <p>5012 FORULEMPING AV OFFENTLIG TJENESTEMANN (§ 326 NR.2)</p>
Seksuallovbrudd	Voldtekt	<p>1401 VOLDTEKT (§ 192,1.LEDD)</p> <p>1401 VOLDTEKT (§ 192,1.OG 2.LEDD)</p> <p>1413 FORSØK PÅ VOLDTEKT (§ 192,JFR.PAR 49)</p> <p>1420 VOLDTEKT (§ 192,2.LEDD)</p> <p>1420 VOLDTEKT (§ 192,3.LEDD)</p> <p>1423 GROVT UAKTSOM VOLDTEKT (§ 192,4.LEDD)</p> <p>1451 Voldtekt u. samleie</p> <p>1452 Voldtekt til samleie</p> <p>1453 Grov voldtekt</p> <p>1454 Grov uaktsom voldtekt</p> <p>1455 Voldtekt forsøk</p>
Seksuallovbrudd	Seksuell omgang og voldtekt av barn u/14 år	<p>1402 SEKSUELL OMGANG MED BARN U/14 ÅR (§ 195)</p> <p>1402 UTUKTIG OMGANG MED BARN U/14 ÅR (§ 195)</p> <p>1403 SEKSUELL OMGANG MED BARN U/10 ÅR (§ 195)</p> <p>1403 UTUKTIG OMGANG MED BARN U/10 ÅR (§ 195)</p> <p>1460 Voldtekt av barn under 14 år</p> <p>1461 Voldtekt til samleie av barn under 14 år</p> <p>1462 Grov voldtekt av barn under 14 år</p> <p>1463 Forsøk på voldtekt av barn under 14 år</p>

Seksual- lovbrudd	Seksuell handling og seksuelt krenkende eller annen uanstendig atferd overfor barn u/16 år	1418 SEKSUELL HANDLING MM MED BARN U/16 ÅR (\$ 200,2.LEDD) 1418 UTUKTIG HANDLING M.V MED BARN U/16 ÅR (\$ 212,2.LEDD) 1466 Seksuell handling med barn under 16 år 1467 Seksuelt krenkende atferd mv. overfor barn under 16 år
Seksual- lovbrudd	Seksuell omgang med barn 14-16 år	1404 SEKSUELL OMGANG MED BARN U/16 ÅR (\$ 196) 1404 UTUKTIG OMGANG MED BARN U/16 ÅR (\$ 196) 1464 Seksuell omgang med barn mellom 14 og 16 år 1465 Grov seksuell omgang mv. med barn mellom 14 og 16 år
Seksual- lovbrudd	Overgrepsmateriale og pornografi	1405 PORNOGRAFI, SKRIFTER/FILM/VIDEO MV (\$204) 1405 UTUKTIGE SKRIFTER/FILM/VIDEO M.V (\$ 211) 1421 PORNOGRAFI,SKRIFTER/BILDER/VIDEO MV VIA DATASYST. (\$204) 1470 Fremvis/still av seksu overgr mot barn el seksualiserer barn 1477 Pornografi
Seksual- lovbrudd	Annet eller uspesifisert seksuallovbrudd	1406 UTUKTIG ADFERD INKL. BLOTTING 1407 INCEST (\$ 197) 1408 HALLIKVIRKS. TILBY, FORMIDLE, ETTERS. PROSTITUSJON (\$202) 1408 HALLIKVIRKS. TILBY, FORMIDLE, ETTERS. PROSTITUSJON (\$202) 1409 KIKKING (\$212) 1410 PROSTITUSJON 1411 HELSERÅDSMELDING 1412 SEKSUELT KRENKENDE/UANSTENDIG ADFERD, BLOTTING MM (\$201) 1414 SKAFFE SEG UTUKTIG OMG.M/TRUSLER, UNDERF. ADFERD O.L (\$ 194) 1415 SEKSUELL OMGANG MED FOSTERBARN, STEBARN OL (\$ 199) 1416 UTUKTIG OMGANG MED BEVISSTLØS (\$ 193) 1417 SAMLEIE MED BROR/SØSTER (\$ 198) 1419 UTUKTIG OMGANG, MISBRUK AV STILLING (\$ 198) 1422 SEKSUELT KRENKENDE/UANSTENDIG ADFERD VIA DATASYSTEMER (\$201) 1422 UTUKTIGE KRENKELSER VIA DATASYSTEMER (\$ 212 1.LEDD) 1424 SEKSUELL OMG. MISBR AV STILLING, AVH.FORH. MM (\$ 193,1.LEDD) 1424 SEKSUELL OMG. MISBR AV STILLING, AVH.FORH. MM (\$ 193,1.LEDD) 1425 SEKSUELL OMG. UTNYTT. AV PSYKISK LIDELSE MM (\$193,2.LEDD) 1426 SEKSUELL HANDLING UTEN SAMTYKKE (\$200,1.LEDD) 1427 KJØP AV SEKSUELLE TJENESTER FRA PERSON UNDER 18 ÅR (\$203) 1428 KJØP AV SEKSUELLE TJENESTER (\$202A) 1429 Grooming - Bygge opp tillit for å utnytte barn seksuelt 1456 Misbruk av overmaktsforhold 1457 Seksuell omgang med innsatte mv. i institusjon 1458 Seksuell handling uten samtykke 1459 Seksuelt krenkende atferd 1468 Avtale om møte for å begå seksuelt overgrep 1469 Kjøp av seksuelle tjenester fra mindreårige 1471 Incest 1472 Søskenincest 1473 Seksuell omgang mellom andre nærstående

		1474 Hallikvirksomhet 1475 Formidling av prostitusjon 1476 Kjøp av seksuelle tjenester fra voksne 1478 Utstillingsforbud 1498 Seksuallovbrudd, diverse (strl. kap 26) 1499 SEKSUALLOVBRUDD, DIVERSE 1499 Seksuallovbrudd, DIVERSE 3899 Seksuallovbrudd, DIVERSE
Annen	Menneskesmugling	6151 Menneskesmugling 6151 MENNESKESMUGLING (§ 47,3.LEDD) 6157 Organisert menneskesmugling 6157 Organisert menneskesmugling (§47, 4. ledd) 9898 MENNESKESMUGLING